

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „GRIGORE SILAȘI” BECLEAN

P-ța. Libertății, nr. 19

<http://www.scoalagrigoresilasi.ro>,

e-mail: scoalagrigoresilasi@yahoo.com

Tel/Fax: 0263 343129

Avizat:
Director
Prof. RUS VASILE GABRIEL

PROGRAM PRIVIND REDUCEREA ABSENTEISMULUI ȘCOLAR SEMESTRUL II

ANȘCOLAR 2019-2020

- activități resursă pentru diriginți -

9 ne pasă!

ARGUMENT

Mutațiile din societate și din familia contemporană (problemele economice, problemele de relaționare între părinți și copii, timp redus petrecut cu familia, redistribuirea rolurilor, suportul social și emoțional redus, supraîncărcarea profesională a părinților sau munca în străinătate etc.) determină mai multe probleme emoționale la copii decât în trecut.

La acestea se adaugă presiunea grupului, riscul consumului de droguri și a altor forme de dependență, metodele educative slabe, inconstante, supraîncărcarea școlară, disfuncțiile în evaluare și notare, frica de examene etc. constituindu-se în adevărați stresori pentru elevi care, din păcate, uneori evită confruntarea cu „problema” prin fuga de la ore. Văzut din această perspectivă, absentismul devine o problemă socială, un semnal tardiv al existenței unor probleme, o conduită care reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară.

Din păcate, absentismul este în creștere, mai ales la nivel liceal, iar ignorarea sau pedepsa excesivă pot doar contribui la cronicizarea fenomenului.

Acest material se dorește a fi un suport pentru diriginții care se confruntă cu problema absentismului.

ABSENTEISMUL

1. DEFINIRE, CARACTERIZARE, FORME, SEMNIFICAȚII

- problemă socială; conduită evazionistă, cronică, care reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară
- fuga de la ore este o problemă predominant emoțională (conduită de tip evazionist; evadare fizică și psihologică din situația percepută ca traumatizantă)
- formă de manifestare a devianței școlare (semnal tardiv al existenței unor probleme)
- reducere a atașamentului și a integrării, identificare scăzută cu obiectivele și aspirațiile grupului (de elevi)
- forme:
 - ◆ absentism selectiv (fuga de la școală este frecventă la o singură disciplină sau doar la câteva discipline)
 - ◆ absentism generalizat (fuga de la școală este frecventă și generalizată, prefigurează abandonul școlar)
 - ◆ căutarea singurătății (reacție la tensiunea puternică intra- sau interpersonală)
 - ◆ dorința de a fi cu partenerul (la adolescenți)
 - ◆ dorința de apartenență la grup („ritualuri de inițiere”)
 - ◆ atitudine defensivă față de autoritatea unui sistem
- semnificațiile psihosociale ale fugii de la școală: funcția de separare / individualizare (mai ales la adolescenți)

2. CAUZE

1. care țin de personalitatea și starea de sănătate a elevului: motivație școlară scăzută, lipsă de interes, încredere scăzută în educația școlară, oboseală, anxietate, autoeficacitate scăzută,

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

imagine de sine deteriorată, sentimente de inferioritate, abilități sociale reduse, pasivitate; refuzul de a adera la o alegere făcută de alții (reacție la presiunea exercitată de dorințele adulților)

2. care țin de familie, condițiile socio-economice ale familie: sărăcia, stil parental indiferent, neglijent, familii dizarmonice, părinți foarte ocupați sau plecați în străinătate
 3. care țin de contextul școlar specific (inclusiv relația profesor-elev): presiunea grupului, supraîncărcarea școlară, comunicarea defectuasă elev-profesor (ironizarea, umilirea elevului) evaluarea subiectivă, frica de evaluare, conflict cu colegii, practici educative percepute de elevi ca fiind nedrepte, frustrante, incompatibilitate între aspirațiile, trebuințele de învățare și oferta educațională a școlii; formă de apărare –împotriva disciplinei excesiv de rigidă și severă, politici proabsenteiste ale școlii la elevii din clasele terminale (în școlile de „elită”)
- foarte importantă este și variabila vârstă:
 - la elevii mici - fuga de la școală poate fi o manifestare a „fobiei școlare”; cauze: dependență crescută de părinți, părinți care valorizează excesiv educația școlară; stiluri parentale supraprotectoare, autoritare sau indiferente; strategie defensivă față de colegii violenți, eșecul școlar, situații umilitoare
 - la elevii mari - fuga de la ore este rezultatul unei opțiuni (proces de deliberare, luare a deciziei); cauzele pot fi: frica de evaluare, de eșec, fobia / anxietatea socială (frecventă în perioada adolescenței, manifestată prin anxietate față de situația de a fi observat de colegi, teama de a vorbi în public, teama de a interacționa cu persoane de sex opus, teama de critică, stimă de sine scăzută); teama de pedeapsă, teama de pierdere a statutului în grup
 - riscurile fugii de la școală: depresia, consum de substanțe legale și ilegale, acte delictuale, abandon școlar.

9 ne pasă!

ACTIVITĂȚI DE PREVENȚIE ȘI INTERVENȚIE

1. Surse de stres școlar

OBIECTIV: Identificarea surselor de stres școlar

MATERIALE NECESARE: coli A4, creioane

DURATA: 25 min.

DESCRIERE: Se împarte clasa pe grupe de câte 4-5 elevi. Fiecare grupă realizează timp de 10 min. o listă cu surse de stres școlar pe care o prezintă apoi întregii clase. Urmează discuții cu întreaga clasă: pot fi înlăturate, diminuate, tolerate necesitând adaptare, etc.

2. Reacții la stres

OBIECTIV : Conștientizarea reacțiilor la stres

NIVEL: gimnazial;liceal

MATERIALE NECESARE: coli A4, creioane

DURATA : 40 min.

DESCRIERE: Se împarte clasa în grupuri de câte 4-5 elevi. Fiecare grupă notează timp de 15 min. reacțiile avute într-o situație considerată stresantă (test, teză, examen etc.),după care le vor prezenta întregii clase. Se vor nota reacțiile fizice/ fiziologice (ex:dureri de inimă, transpirații excesive, dureri de cap), cognitive (ce au gândit), emoționale (ce au simțit), comportamentale (cum s-au comportat) .În final se vor identifica câteva modalități de reevaluare a evenimentului considerat stresant prin prisma gândirii pozitive.

3. Diploma mea

OBIECTIV:Dezvoltarea stimei de sine

MATERIALE NECESARE : fise, creioane

DURATA: 20 min.

DESCRIERE: Fiecare elev primește o fișă cu titlul ”Diploma mea” (anexa1) pe care o completează. După completarea fișei cei care doresc, o prezintă clasei.

4. Cine sunt eu?

OBIECTIV: Dezvoltarea stimei de sine

MATERIALE NECESARE: fișe, lipici, foarfece, creioane, carioca, reviste

DURATA: 30 min.

DESCRIERE: Se înmânează fiecărui elev fișa “Cine sunt eu?” (anexa 2) și se pun la dispoziție materialele. Elevii primesc ca sarcină realizarea timp de 15 min. a unui colaj/desen care să le ofere celorlalți o idee despre cine sunt ei. Pentru realizarea sarcinii elevii pot folosi cuvinte, simboluri, desene la libera alegere. După realizarea sarcinii se fac grupuri de câte 3-4 elevi în care fiecare va împărtăși celorlalți ce a făcut. Grupurile vor discuta aspectele comune timp de 5 min. În final se reface grupul mare și se discută timp de 10 min: a fost ușoară/grea sarcina, care sunt lucrurile comune descoperite, i-a ajutat exercițiul să se cunoască mai bine etc.

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

5. Cum mă văd eu, cum mă definesc ceilalți?

OBIECTIV: Construirea unei imagini de sine pozitivă

MATERIALE NECESARE: coli A4, markere, creioane colorate, tablă/flipchart

DURATA: 50 min.

DESCRIERE: Acest exercițiu oferă elevilor posibilitatea de a-și defini calități personale care contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității lor.

Elevii sunt împărțiți în grupe de 5 și primesc câte o foaie A4 și creioane colorate.

Fiecare elev desenează conturul propriei palme pe foaie, pe care își va trece numele. Pe degetul mare își va trece o calitate proprie (trăsături de caracter, însușiri morale; de ex.: generos, inteligent, simpatic, talentat etc.). Exercițiul se continuă cu precizarea altor calități de către colegii de grup – fiecare membru al grupului va scrie o calitate a colegului său pe celelalte “degete” ale conturului palmei acestuia. În felul acesta, la sfârșit fiecare membru va avea un contur al palmei inscripționat cu calități identificate atât de el, cât și de colegii săi. În final se afișează toate colile cu desene pe tablă sau pe foaia de flipchart.

O variantă a exercițiului cuprinde precizarea unui comportament pozitiv (sau a mai multor comportamente). Se insistă ca elevii să identifice calități (aspecte pozitive), nu defecte (aspecte negative) ale propriei personalități.

Sugestii pentru profesori:

Accentul se pune pe valorizare. Dacă profesorul observă că sunt elevi care nu reușesc să identifice aspecte pozitive ale comportamentului sau caracterului lor, pot fi completate “degetele” doar de ceilalți membri ai grupului. În felul acesta, elevul respectiv va reuși, cu ajutorul celorlalți, să se cunoască și să autovalorizeze propriul potențial.

6. Punctele tari și puncte slabe

OBIECTIV: Dezvoltarea stimei de sine

MATERIALE NECESARE: fișe, creioane

DURATA: 30 min.

DESCRIERE: Fiecare elev primește o fișă cu titlul “Punctele tari și slăbiciunile mele” (anexa 3) pe care o completează având la dispoziție 10 min. După completarea acesteia de către toți elevii se vor realiza discuții pe grupuri de câte 3-4 elevi timp de 5 min., în cadrul cărora fiecare va împărtăși colegilor de grup răspunsurile date. În final se va realiza timp de 15 min. o discuție la nivelul întregii clase în cadrul căreia unii dintre elevi vor fi ajutați să-și completeze lista cu punctele tari. Se va urmări, de asemenea, deplasarea discuției pe posibilitatea remedierii unor aspecte mai puțin pozitive ale propriei persoane.

7. Portret

OBIECTIV: Creșterea stimei de sine

MATERIALE NECESARE: coli A4, creioane

DURATA: 15 min.

DESCRIERE: Se prinde pe spatele fiecărui elev o foaie de hârtie. Timp de 10 min fiecare elev va trece pe la ceilalți și va nota pe spatele acestora o calitate pe care ei considera că posesorii hârtiei o au. După 10 min. fiecare elev va avea o listă cu aspecte pozitive surprinse de colegii lor, pe care le vor citi și vor reflecta asupra lor.

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

8. Știați că...

OBIECTIV: Creșterea stimei de sine

MATERIALE NECESARE: fișă

DURATA: 15 min.

DESCRIERE: Se citește de către diriginte fișa “Știați că...”(anexa 4), după care se comentează pe scurt împreună cu elevii.

9. „CUM SUNT ȘI CUM DORESC SĂ FIU ?”

OBIECTIVE: autocunoaștere, dezvoltare personală

DURATA: 50 minute

RESURSE MATERIALE: fișele de lucru (câte una pentru fiecare elev, anexa 5) folii de flipchart, markere.

DESCRIERE: se grupează elevii și se definește, cu ajutorul elevilor, imaginea de sine (părerea pe care o avem despre noi înșine). Se discută despre faptul că fiecare avem atu-uri și minusuri personale, minusuri pe care dorim să le ameliorăm. Se distribuie fiecărui elev fișa de lucru. După ce completează fișa, respectând instrucțiunile, își prezintă (atât cât doresc) de pe fișă colegilor de grup. Ierarhizează aspectele referitoare la propria persoană pe care doresc să le schimbe, după care gândesc niște pași prin care pot face acest lucru. Exercițiul se poate continua rugând fiecare grup să selecteze (să negocieze) un aspect pe care doresc să lucreze și să indice pașii necesari schimbării. Apoi listează toate ideile pe câte o folie de flipchart și un reprezentant din fiecare grup prezintă ideile în fața întregii clase.

10. „Povestea prenumelui”

Informații utile pentru coordonator: numele diferențiază, scoate persoana dintr-o masă amorfă de indivizi (anonimi), are o „vibrație” specială pentru fiecare persoană în parte. Oamenii sunt puternic identificați cu numele lor, iar a-l auzi echivalează cu a fi recunoscuți psihologic. Oamenii au nevoie să fie recunoscuți și să conteze (adică să li se atribuie o anumită importanță). A cunoaște și a reține numele oamenilor este unul dintre simplele secrete ale dezvoltării relațiilor interumane. Rostirea numelui cuiva înseamnă recunoașterea unicității, personalizează comunicarea.

OBIECTIV: autoacceptarea, afirmarea de sine, intercunoaștere și creșterea coeziunii grupului.

DURATĂ: 50 minute

MATERIALE: ecusoane, carioci

METODĂ: e preferabil ca elevii să fie dispuși în cerc

DESCRIERE: fiecare elev își va scrie numele pe ecuson (cu culoarea preferată) un simbol personal și se va prezenta grupului spunându-și prenumele și „istoria” prenumelui său (cine l-a mai purtat din familie, cine i l-a ales, care este motivul alegerii, cum se simte cu numele său, cum este alintat, cum este apelat de persoane diferite – din familie sau din grupul de prieteni- cum preferă să fie numit în grup, motivul pentru care a ales o anumită culoare, ce exprimă simbolul desenat etc.).

11. Asertivitatea

OBIECTIV: Dezvoltarea asertivității

MATERIALE NECESARE: materiale informative, coli A3, carioca, markere

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

DURATA: 50 min.

DESCRIERE: Se împarte clasa în trei grupe. Fiecare grupă primește un material informativ (anexa 6) cu descrierea stilurilor: pasiv, agresiv, asertiv, coli A3, carioca, markere. Grupele au sarcina, timp de 20 min., de a sintetiza informația pusă la dispoziție și de a o nota pe coala A3. În final fiecare grupă își prezintă în fața întregii clase planșa realizată.

12. Răspunsuri asertive

OBIECTIV: Dezvoltarea asertivității

NIVEL: gimnazial, liceal

MATERIALE NECESARE: coli A4, creioane

DURATA: 25 min.

DESCRIERE: Se împarte clasa în grupuri de câte 3-4 elevi. Dirigințele prezintă câteva mesaje și solicită grupurilor formate să noteze timp de 15 min. răspunsurile pasive, agresive, asertive la aceste mesaje. În final fiecare grupă își prezintă răspunsurile. Exemple de mesaje ce pot fi utilizate în cadrul acestei activități: "Colegul tău îți ia mâncarea din geantă fără să îți ceară voie, dar ție îți este foarte foame"; "Prietenul tău fumează și te roagă și pe tine să fumezi cu el"; "Ți-ai cumpărat o bluză preferată și observi că prietena ta o poartă fără să te fi întrebat".

13. Mesaje asertive

OBIECTIV: Dezvoltarea asertivității

MATERIALE NECESARE: coli A4, creioane

DURATA: 25 min.

DESCRIERE: Se împarte clasa în grupuri de câte 3-4 elevi. Fiecare grup are sarcina de realizare, timp de 15 min, a unor mesaje verbale pasive, agresive și asertive. Aceste mesaje pot fi: mesajul unui robot telefonic, un protest, o reclamă publicitară etc. În final grupele își prezintă realizarea în fața întregii clase.

14. „Să învățăm să spunem.... NU”

OBIECTIVE: însușirea modalităților de prevenire a reacțiilor defensive în comunicare; învățarea unor strategii de a rezista la presiunea grupului.

DURATA: 50 minute

MATERIALE NECESARE: fișa pentru fiecare elev (anexa 7), folii de flipchart, markere.

DESCRIERE: elevii se grupează, și primesc sarcina de a lista, timp de 5 minute, cât mai multe situații (și emoțiile pe care le-au simțit) cu care s-au confruntat și în care le-a fost dificil să refuze o solicitare din partea altor persoane, chiar dacă acea propunere nu le-a făcut plăcere.

Se listează toate situațiile identificate de grupuri pe tablă sau pe o folie de flipchart. Fiecare grup selectează cel puțin o situație la care vor lucra în continuare și primesc sarcina de a gândi o strategie pe care au folosit-o sau ar putea-o folosi pentru a refuza, în mod ferm (asertiv) cererea altor persoane (atunci când nu doresc să se implice într-o anumită activitate, situație...). Apoi notează strategia pe care au gândit-o pe câte o folie de flipchart. Li se înmânează elevilor fișa de lucru și li se cere să completeze propria lor strategie cu recomandările de pe fișă, respectiv cum anume și-ar putea optimiza modalitatea de a refuza unele cereri. În final, câte un reprezentant din fiecare grup va prezenta întregii clase exemplul la care au lucrat. Discuția se poate aprofunda prin discutarea a ceea

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

ce simt atunci când fac unele lucruri doar pentru a fi pe placul celorlalți, respectiv ce gândesc despre ei înșiși și ce emoții simt atunci când pot refuza anumite cereri cu care nu sunt de acord.

Nota bene: coordonatorul ghidează discuțiile pe situațiile tipice din școală (ex: a chiuli de la ore, a copia la teste, a consuma alcool sau tutun doar pentru a nu fi exclus dintr-un grup, a renunța, sub presiunea grupului, la pregătirea lecțiilor în favoarea altor activități etc.) și insistă pe modul asertiv de a refuza unele cereri. Poate fi realizat și un joc de rol.

15. Vocabularul emoțiilor

OBIECTIV: Dezvoltarea comunicării pozitive cu ceilalți; facilitarea exprimării emoționale

MATERIALE NECESARE: bilețele

DURATA: 30 min.

DESCRIERE: Se utilizează un set de bilețele pe care au fost notate denumirea unor emoții(ex.fericit, trist, frustrat). Fiecare elev alege câte un bilețel și încearcă să exprime emoția notată printr-un comportament. Ceilalți elevi trebuie să identifice emoția respectivă.

16. Statuile emoțiilor

OBIECTIV: Dezvoltarea comunicării pozitive cu ceilalți; facilitarea exprimării emoționale

MATERIALE NECESARE: bilețele

DURATA: 30 min.

DESCRIERE: Se utilizează un set de bilețele pe care au fost notate denumirea unor emoții(ex.fericit, trist, frustrat). Câțiva elevi voluntari vor avea trei roluri: de sculptor, de statuie și observator. Elevul care și-a ales rolul de sculptor alege un bilețel, își caută un elev care și-a ales rolul de statuie și va încerca să “modeleze” statuia în funcție de emoția pe care trebuie să o reprezinte, modelându-i expresia facială, postura. Elevul cu rolul de observator va nota toate modalitățile prin care elevul “sculptor” încearcă să exprime emoția. Ceilalți elevi trebuie să identifice emoția exprimată de elevul cu rolul de “statuie”.

17. Imaginile emoțiilor

OBIECTIV: Dezvoltarea comunicării pozitive cu ceilalți; facilitarea exprimării emoționale

MATERIALE NECESARE: bilețele

DURATA: 30 min.

DESCRIERE: Se utilizează un set de bilețele pe care au fost notate denumirea unor emoții (ex.fericit, trist, frustrat). Fiecare elev va extrage câte un bilețel, citește denumirea emoției și încearcă să o reprezinte printr-un desen care să fie semnificativ pentru emoție. Elevul care identifică primul emoția reprezentată de un coleg, va prezenta în continuare el emoția exprimată prin desen.

18. Eu și nota proastă

OBIECTIV: Dezvoltarea capacității de autoanaliza a rezultatelor; dezvoltarea capacității de apreciere și utilizare a potențialului propriu.

MATERIALE NECESARE: coli A4, creioane

DURATA: 50 min.

DESCRIERE: Elevii se împart în patru echipe. Prima descoperă cauzele care determină obținerea rezultatelor nesatisfăcătoare, a doua descoperă soluții pentru evitarea notelor proaste, a treia

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

improvizează o scenetă care să reflecte relațiile profesor-elev, a patra desenează elevul care a primit o notă proastă și exprimă prin imagini gândurile acestuia.

Se solicită refacerea grupului și prezentarea rezultatelor la care au ajuns echipele.

Profesorul cere elevilor să citească mini-eseurile în care li s-a cerut să arate ce impact are nota proastă asupra lor. Profesorul pune problema existenței unui program zilnic al elevului care să-i asigure o pregătire optimă și o viață echilibrată.

19. Viitorul meu

OBIECTIV: Creșterea motivației școlare prin clarificarea scopurilor de lungă durată

MATERIALE NECESARE: coli A4, creioane

DURATA: 20 min.

DESCRIERE: Se realizează de către diriginte o scurtă informare despre scopuri eficiente în învățare și tipuri de scopuri (anexa 8). După această informare fiecare elev are sarcina de a nota, timp de 10 min., câteva scopuri imediate (legate de școală) și 1-2 scopuri pe termen lung pe care le vor prezenta apoi întregii clase. Se va urmări sprijinirea tuturor elevilor pentru clarificarea scopurilor.

21. Atitudinea mea

OBIECTIV: Identificarea unor idei, atitudini negative față de școală și corectarea lor

MATERIALE NECESARE: minichestionare, creioane

DURATA: 50 min.

DESCRIERE: Se distribuie fiecărui elev un minichestionar de atitudini (anexa 9). După completarea de către elevi, timp de 10 min, a minichestionarului, dirigințele realizează centralizarea răspunsurilor. În funcție de răspunsurile date în final se realizează o discuție în care se va urmări atacarea ideilor, atitudinilor negative față de școală și întărirea celor pozitive.

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

Anexa 1

DIPLOMA MEA

1. Cea mai importantă realizare din viața mea _____

2. Cel mai important succes din viața mea _____

1. Cel mai important eveniment din viața mea _____

2. Cel mai important obiectiv realizat _____

5. Cea mai importantă decizie pe care am luat-o _____

6. Cele mai importante persoane din viața mea _____

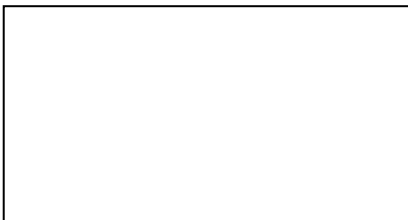
9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

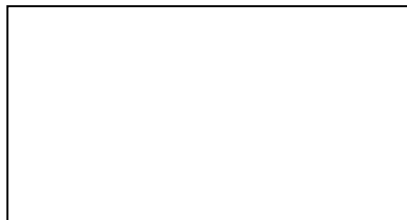
Anexa 2

CINE SUNT EU?

Dacă aș fi animal aș fi...

Dacă aș fi culoare aș fi...

Dacă aș fi pasare aș fi...

Dacă aș fi floare aș fi...

Dacă aș fi jucarie aș fi...

Dacă aș fi instrument muzical aș fi...

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

Anexa 3

PUNCTELE TARI ȘI PUNCTE SLABE

1. Mă simt mândru/ă când _____ se spune că eu _____

2. Mă simt marginalizat și singur când _____

3. Mă simt fericit când _____

4. Mă enervez când _____ mă corectează

5. _____ mă face de obicei să mă simt _____

6. Sunt dezamăgit când _____

7. Indiferent cât de mult încerc, niciodată _____

8. Singurul lucru care îmi place într-adevăr este _____

9. Punctele mele tari

10. Slăbiciunile mele

9 ne pasă!

Anexa 4

ȘTIATI CĂ...

- Christopher Columb căuta India?
- Walt Disney a fost dat afară de la serviciu pentru că nu avea idei?
- Albert Einstein a fost descris de profesorul lui ca lent în gândire și a fost exmatriculat din școală?
- Fred Astaire a fost descris de producătorul care l-a testat pentru prima dată: " Nu are talent pentru actorie. Știe să danseze puțin"?
- Louis Pasteur a ieșit al 15 lea din 22 la un test de chimie?
- Abraham Lincoln a eșuat în tot ce a încercat să facă înainte și a avut doar 200 de voturi la primele alegeri locale?
- Newton a fost ultimul din clasă?
- Humboldt era socotit în copilărie mărginit?
- Linné era considerat de către tatăl său ca fiind capabil doar să coase cizme?
- Molière n-a putut învăța să citească mult timp?
- Napoleon a fost un elev mediocru în școala militară?

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

ANEXA 5

„CUM SUNT ȘI CUM DORESC SĂ DEVIN ?”

Citiți adjectivele notate mai jos. Bifează la rubrica „**Prezent**” trăsăturile care, după părerea ta, te caracterizează. Apoi, fără a privi semnele pe care le-ai făcut, recitește lista. De această dată, pune un X în coloana intitulată „**Viitor**” în dreptul fiecărui cuvânt care exprimă însușirea pe care ai dori să o ai dacă ai putea fi o persoană ideală.

	În prezent	În viitor		In prezent	În viitor
Vulnerabil(ă)	Vesel(ă)
Conștiincios	Invidioasă
Plin(ă) de umor	Energic(ă)
Independent(ă)	Politicos
Prietenos	Calm(ă)
Ambițioasă	Priceput(ă)
Interesant(ă)	Sigur(ă)
Cinstit(ă)	Maleabil(ă)
Atrăgător	Interiorizat(ă)
Rezervat(ă)	Fragil(ă)
Entuziast(ă)	Sincer(ă)
Sensibil(ă)	Relaxat(ă)
De încredere	Puternic(ă)
Inteligent(ă)	Cinic(ă)
Impulsiv(ă)	Apatic(ă)
Impresionabil(ă)	Egoist(ă)

9 ne pasă!

Anexa 6

STILURI DE COMUNICARE

Stilul pasiv : evită confruntările, conflictele, își dorește ca toată lumea să fie mulțumită, fără a ține însă cont de drepturile sau dorințele sale personale. O astfel de persoană nu face cereri, nu solicită ceva anume, nu se implică în câștigarea unor drepturi personale sau în apărarea unor opinii. Această persoană se simte rănită, frustrată, iritată, fără însă a încerca să-și exprime nemulțumirile față de ceilalți. Stilul pasiv evită problema, ignoră drepturile proprii, lasă pe ceilalți să aleagă în locul său, vede drepturile celorlalți ca fiind mai importante.

Stilul agresiv: blamează și îi acuză pe ceilalți, încalcă regulile impuse de autorități (părinți, profesori, poliție) este insensibil la sentimentele celorlalți, nu-și respectă colegii, consideră că au întotdeauna dreptate, rezolvă problemele prin violență, consideră că cei din jurul său sunt adesea nedrepti cu el, este sarcastic și utilizează adesea critica în comunicare, este ostil și furios. Stilul agresiv atacă problema, își susține drepturile fără a ține cont de drepturile celorlalți, aleg activitatea lor și pe a celorlalți, consideră că drepturile lor sunt mai importante decât ale celorlalți.

Stilul asertiv: exprimă emoțiile și convingerile fără a afecta și ataca drepturile celorlalți, comunică direct, deschis și onest câștigând respectul prietenilor și colegilor, are capacitatea de a iniția, menține și încheia o conversație în mod plăcut, exprimă emoțiile negative fără a se simți stânjenit sau a-l ataca pe celălalt, are abilitatea de a solicita sau a refuza cereri, își exprimă emoțiile pozitive, face și acceptă complimente, spune „NU” fără să se simtă vinovat sau jenat, face față presiunii grupului și își exprimă deschis opiniile personale, își recunoaște responsabilitățile față de ceilalți. Stilul asertiv discută problema, își susține drepturile, are încredere în ei, recunosc și drepturile lor și ale celorlalți.

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

Anexa 7

FIȘA DE LUCRU PENTRU ELEVI

Îndrumări pentru persoanele care au dificultăți în a spune „NU” - Mc Kay (1983):

1. Acordați-vă un răgaz (pentru a decide cum anume doriți să răspundeți unei solicitări); evitați reacțiile impulsive.
2. Nu vă scuzați în mod exagerat (interlocutorul poate deduce că vă simțiți vinovați din cauza faptului că ați refuzat solicitarea).
3. Precizarea conținutului refuzului (ce anume veți face și ce nu veți face pentru interlocutor).
4. Utilizarea limbajului nonverbal de tip asertiv (privirea interlocutorului, poziție față-n față, ton calm și ferm, fără reacții emoționale).
5. Evitarea vinovăției inutile (unii oameni pot simți dorința spontană de a face altceva pentru persoanele pe care le-au refuzat; e bine să reflecteze pentru a fi siguri că noua ofertă provine dintr-un sentiment sincer și nu este doar rezultatul sentimentului de vinovăție).

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

Anexa 8

Scopurile eficiente în învățare presupun:

*definirea scopurilor în termeni specifici, clari și realiști. Ex:”Vreau să parcurg 55 de pagini la istorie în următoarele 3 zile”

*să fie măsurabile. Se stabilesc criteriile obiective după care se apreciază gradul în care scopul a fost atins.

*stabilirea unei date limite pentru realizarea scopului propus

*identificarea pașilor care trebuie urmați pentru realizarea scopului

*anticiparea potențialelor obstacole în calea atingerii scopului și elaborarea unor modalități de depășire a acestora

*stabilirea unor recompense pentru realizarea scopului

Tipuri de scopuri:

a.scopuri de performanță-presupun focalizarea elevului pe rezultatul pe care dorește să-l atingă.
Ex:”să fiu cel mai bun în clasă” ;”să iau locul întâi la olimpiadă”

b.scopuri de dezvoltare-presupun focalizarea elevului pe asimilarea sau perfecționarea unor cunoștințe.Ex:”să învăț mai multe despre cum funcționează un motor”.

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

Anexa 9

CHESTIONAR

Vă rugăm să evaluați pe o scală de la 1 la 5, în care

1 – total dezacord

2 - parțial dezacord

3 - nu mă pot pronunța

4 – parțial acord

5 – total acord

următoarele afirmații:

1. „În ziua de azi școala nu te ajută la nimic!”
2. N-ai carte, n-ai parte!
3. Poți ajunge să ai bani fără să te omori prea mult cu învățatul.
4. Dacă vrei, în viață să fii respectat, trebuie să înveți cât mai mult.
5. A învăța este o pierdere de vreme.
6. Poți reuși în viață doar învățând.

9 ne pasă!

ALTE MODALITĂȚI DE INTERVENȚIE ÎN CAZUL ABSENTEISMULUI

1. Monitorizarea, de către diriginte, săptămânal a absențelor elevilor pe fișa tip de monitorizare și prezentarea lunară a situației absențelor către conducerea școlii
2. Aplicarea chestionarului privind absenteeismul (dacă situația o impune)
3. Centralizarea răspunsurilor la chestionar și identificarea principalelor cauze care au contribuit la situația de fapt (număr mare de absențe nemotivate)
4. Schițarea unui plan de intervenție țintit pentru rezolvarea situației (identificarea de către diriginte a unor măsuri amelioratorii)
5. Discutarea, în particular, a incidentului / situației cu elevul – căutarea împreună a unor soluții pentru evitarea repetării incidentului; eventual, consilierea psihologică individuală / a familiei (în funcție de cauză)
6. Cooperarea dirigintelui cu părinții; supravegherea discretă a prezenței elevului la școală, legătura permanentă cu dirigințele (reacțiile negative ale școlii și ale familiei întrețin mecanismele de apărare ale elevului, creând un cerc vicios, în care, la limită, abandonul tinde să fie văzut de elev ca unică soluție pentru „rezolvarea” problemei)
7. Dacă fuga de la școală este determinată de atitudinea unui profesor, dirigințele poate media rezolvarea situației conflictuale profesor-elev
8. Alte modalități de profilaxie:
 - ieșirea din școală pe parcursul orelor de curs doar pe baza unor bilete de învoire, semnate de diriginte sau profesorul clasei, care să fie ritmic contabilizate la secretariat
 - notarea riguroasă a absențelor la fiecare oră de curs
 - confirmarea oficială a legitimării elevului la vreun Club Sportiv și anunțarea prealabilă a programului competițional; aprobarea motivării absențelor pentru participarea elevului la competițiile sportive de către conducerea școlii
 - respectarea Regulamentului Școlar și a Regulamentului de Ordine Interioară pentru elevi
 - menținerea în clasă a unei atmosfere care să asigure satisfacerea trebuinței de siguranță afectivă pentru toți elevii
 - metode de predare – învățare atractive
 - promovarea cooperării în clasă, astfel încât și elevii cu performanțe școlare modeste să experimenteze succesul; evitarea constituirii unor elite, concomitent cu etichetarea, marginalizarea, celor care nu aparțin elitei
 - sistem echitabil de recompense – sancțiuni care să mențină motivația școlară a elevilor; nota să fie doar o măsură obiectivă a performanței și nu o modalitate de sancționare a elevului
 - profesorii să comunice eficient (asertiv, să folosească ascultarea activă) să evite etichetarea elevilor, să critice constructiv, să se focalizeze pe recompensarea elevilor și nu pe sancționarea lor
 - diversificarea și atractivitatea activităților extracurriculare
9. Alte strategii de intervenție:
 - realizarea unui panou al elevilor cu cea mai bună frecvență la școală
 - crearea unui forum al părinților (pe site-ul școlii)
 - publicarea, pe site-ul școlii, a listei elevilor cu cele mai puține absențe
 - programe de consiliere a părinților (de tip „școala părinților”)
 - colaborare cu toate autoritățile comunității locale (poliția de proximitate, jandarmeria, alte asociații și ONG – uri).

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

CHESTIONAR PENTRU PĂRINȚI

1. Cunoașteți situația absențelor copilului dumneavoastră de la școală?
DA NU
2. De câte ori a lipsit nemotivat săptămâna aceasta?
 - a. deloc
 - b. 1-5 ore
 - c. 5-10 ore
 - d. mai mult de 10 ore
3. Care este motivul pentru care lipsește nemotivat copilul dumneavoastră?
 - a. se lasă influențat de colegi
 - b. se lasă influențat de prieteni
 - c. nu îi place ora
 - d. nu îi place profesorul
 - e. este obosit
 - f. mai bine o absență decât o notă proastă
 - g. nu îl influențează nimic
 - h. altele
4. Care sunt persoanele cu care copilul dumneavoastră petrece timpul când lipsește?
 - a. cu colegii
 - b. cu prietenii din școală
 - c. singur
 - d. cu prieteni din afara școlii
 - e. alte persoane
5. Ce activități îl atrag mai tare pe copil când pleacă de la ore?
 - a. merge acasă
 - b. merge în parc
 - c. merge într-un bar/ club
 - d. merge la internet
 - e. merge la un coleg acasă
 - f. altele
6. Ce modalitate de motivare a absențelor folosește copilul dumneavoastră?
 - a. motivări reale
 - b. motivări medicale false
 - c. motivări false de la părinți
 - d. comunicând cu profesorul
 - e. nu le motivează
 - f. nu știu
7. Care este atitudinea copilului dumneavoastră față de absentarea nemotivată de la școală?
 - a. e bine să chiulească din când în când
 - b. chiulul e provocat de profesori
 - c. nu face nici un rău dacă lipsește de la anumite ore

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

- d. chiulul poate avea consecințe grave asupra reușitei școlare
- e. chiulul duce la scăderea notei la purtare
- f. altele

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

Școala:

Data:

CHESTIONAR

Vă rugăm să răspundeți cu sinceritate la următoarele întrebări:

1. Care sunt după părerea voastră motivele pentru care o parte dintre colegi absentează?
 - a. nu le place ora
 - b. nu-i interesează școala
 - c. nu le place profesorul
 - d. dacă absentează nu li se întâmplă mare lucru
 - e. se plictisesc la școală
 - f. își rezolvă absențele făcând rost de scutiri
 - g. evită în felul acesta luarea unei note mici
 - h. nu doresc să intre în conflict cu ceilalți colegi
 - i. programul este prea încărcat
 - j. altele, care?
2. Ce se întâmplă atunci când un elev absentează nemotivat mai mult timp?
 - a. i se scade nota la purtare
 - b. îi sunt chemați părinții la școală
 - c. este exmatriculat
 - d. nu i se întâmplă mare lucru
 - e. altceva, ce?
3. Vă rugăm să menționați care au fost motivele care v-au determinat să absentati:
 - a. nu mă interesează școala
 - b. nu-mi place profesorul
 - c. mai bine absentez decât să iau o notă mică
 - d. dacă nu chiulesc am de-a face cu unii colegi
 - e. mă descurc, fac rost de scutiri
 - f. alt motiv, care?
4. Propuneți trei lucruri care, după părerea voastră, pot face mai plăcute orele:
 - a.
 - b.
 - c.
5. Cât de des absentezi nemotivat de la ore:
 - a. deloc
 - b. 1-3 ore/ săptămână
 - c. 3-6 ore/ săptămână
 - d. 6-9 ore/ săptămână
 - e. 9-12 ore/ săptămână
 - f. 12-15 ore/ săptămână
 - g. peste 15 ore/ săptămână

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

6. Ce crezi că te-ar determina să ai o prezență mai bună la ore:
- încurajarea colegilor
 - aprecierea profesorilor
 - relația cu dirigintele/ diriginta
 - altele
7. Care sunt în opinia ta caracteristicile orei la care ai fi prezent ?
- atmosfera e plăcută
 - se lucrează pe grupe
 - sunt implicat în desfășurarea orei
 - nu mă plictisesc
 - altele. Care ?
8. De la care discipline pleci mai frecvent de la școală?
.....
9. Care este motivul plecării tale de la școală? Ce dificultăți întâmpini la materia respectivă? (încercuiește variantele care se potrivesc și precizează materia).
- materia este prea grea, nu o înțeleg
 - nu-mi place materia respectivă
 - nu mi-am făcut tema de casă
 - ora e plictisitoare
 - cerințele profesorului sunt prea mari
 - relația cu profesorul (mi-e frică să nu fiu umilit în fața colegilor)
 - frica de notă, mă simt nepregătit, aș vrea să evit o notă mică
 - conflicte cu un coleg/ colegii de clasă
 - oboseala
 - alt motiv. Care?
10. Unde mergi când fugi de la școală?
- acasă
 - în parc
 - la Internet cafe
 - în bar
 - altele. Care?
11. Cu cine îți petreci timpul când absentezi de la școală?
- cu prietenii
 - cu prietenul/ prietena
 - cu colegii
 - cu nimeni, rămân singur
 - cu altcineva. Cu cine?.....
12. Părinții știu că ai lipsit de la școală?
- da, știu de la mine
 - da, știu de la altcineva (cine anume).....
 - nu

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

13. Ce soluții propui pentru rămâne la școală? Ce te-ar putea ajuta să nu mai pleci de la școală înainte de terminarea orelor?

.....
.....

9 ne pasă!

COMISIA METODICĂ A DIRIGINȚILOR
CABINETUL ȘCOLAR DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

BIBLIOGRAFIE

Băban, A. (2001) *Consiliere educațională*, Ed. Psinet, Cluj – Napoca

Cosmovici, A., Iacob, L. (1998) *Psihologie școlară*, Ed. Polirom, Iași

Eliade, S. (2000) *ABC – ul consilierii elevului*, Ed. Hiperborea, Turda

Iftene, F. (1999) *Psihiatria copilului și adolescentului*, Casa Cărții de Știință, Cluj

Lemeni, G. Miclea, M. (2004) *Consiliere și orientare – ghid de educație pentru carieră*, Ed. ASCR, Cluj - Napoca

Neamțu, C. (2003) *Devianța școlară*, Ed. Polirom, Iași

Nedelcea, C. (1999) *Optimizarea comportamentului între educație și psihoterapie*, Ed. Sper, București

Nuță, A. (2004) *Abilități de comunicare*, Ed. Sper, București

Roșan, A. (2006) *Violența juvenilă școlară*, Presa Universitară Clujeană

Sălăgean, D., Ținică, S., Pintilie, D. (2004) *Ora educativă – modele de proiecte didactice în sprijinul profesorului diriginte*, Ed. Eurodidact, Cluj - Napoca

Margineantu, D., Petroman, C.(coord.)(1999), „*Consiliere si dirigenție- Consultatii vol.I*”, Editura Eurobit, Timisoara

*** Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică Cluj (2004) *Ani de liceu – studiu privind atitudinea elevilor de liceu față de școală*

9 ne pasă!